

Vogelgriep en vaccinatie

Na een paar rustige maanden hadden we in Nederland in november en begin december weer te kampen met uitbraken van hoogpathogene vogelgriep, bij zowel commercieel als hobbymatig gehouden pluimvee. Waar het bij de voorlaatste uitbraak (eind juli 2023) bij commercieel gehouden leghennen nog de (in de volksmond genoemde) 'meeuwenvariant' betrof, gaat dit bij de laatste drie uitbraken niet meer op. Bij de uitbraken op 11, 14 en 15 november jongstleden is een nieuwe variant van het H5N1-virus aangetoond. Dit virus vertoont overeenkomsten met het virus dat sinds 2021 tot veel uitbraken heeft geleid. Ook bij wilde eenden en ganzen is deze nieuwe variant van het H5N1-virus aangetoond. Sinds november dit jaar is de sterfte onder deze dieren toegenomen (bron: WUR; Nieuwe variant vogelgriepvirus in Renswoude).

Kadaverbemonstering en telefonische screening

Bij de uitbraak van 11 november in Renswoude zijn de twee omliggende bedrijven binnen de 1-kilometerzone niet preventief geruimd. Voor uitbraken bij bedrijven in pluimveedichte gebieden heeft het ministerie van LNV in plaats daarvan kadaverbemonstering ingesteld, naast de inzet van de al bekende telefonische screening. De kadaverbemonstering wordt uitgevoerd door Royal GD. Voor de monsters worden swabs genomen bij gestorven dieren van de luchtpijp en de cloaca, die met PCR getest worden op de aanwezigheid van het vogelgriepvirus. Van bedrijven binnen de 1-kilometerzone, worden hiervoor dagelijks maximaal vijf gestorven dieren per bedrijf opgehaald en naar GD gebracht. Van bedrijven die binnen de 3-kilometerzone vallen, wordt de uitval om de dag opgehaald en bemonsterd. De kadaverbemonstering wordt gedurende tien dagen na de uitbraak uitgevoerd. Voor al deze bedrijven geldt dat ze daarnaast dagelijks gedurende 14 dagen telefonisch gescreend worden. De combinatie van kadaverbemonstering en telefonische screening voorkomt het preventieve ruimen van bedrijven binnen de 1-kilometerzone. Daarnaast worden eventuele infecties binnen de 3-kilometerzone zeer snel opgespoord en aangepakt.

Vaccinatie

De AI-veldproef is in volle gang. Op 15 september 2023 zijn hennetjes gevaccineerd met verschillende veelbelovende vaccins tegen het H5-deel van het vogelgriepvirus en op een opfoklocatie in Nederland geplaatst. De gebruikte vaccins zijn eerder getest onder laboratoriumomstandigheden en leken hierbij veelbelovend. Met de AI-veldproef wordt de werking van deze vaccins onder praktijkomstandigheden getest. Gedurende de opfok- en de productieperiode zullen er dieren uit de AI-veldproef op de onderzoeksfaciliteiten van Wageningen Bioveterinary Research (WBVR) in Lelystad onder gecontroleerde omstandigheden worden blootgesteld aan het hoogpathogene H5N1-virus. De werking van de vaccins wordt onder andere op deze manier getest. De eerste resultaten zullen in de loop van 2024 bekend worden gemaakt.

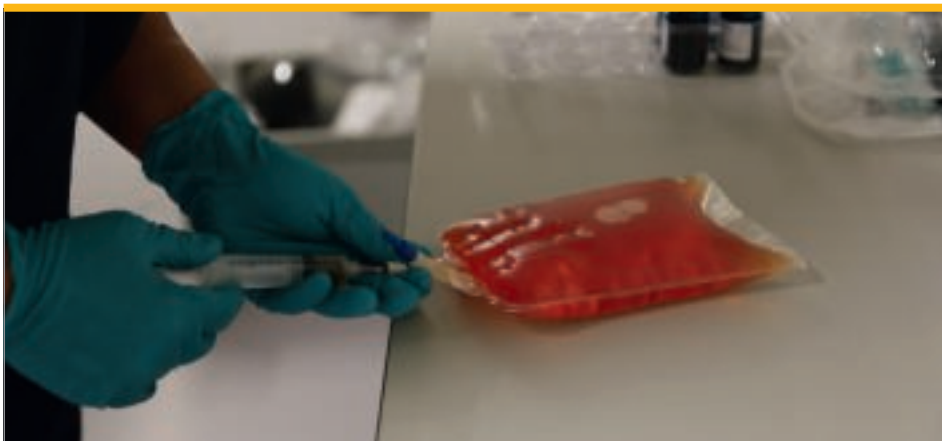

Via Veekijkernieuws houden wij u elk kwartaal op de hoogte van nieuws uit de monitoring van diergezondheid bij pluimvee. Mocht er tussendoor iets belangrijks spelen dan sturen wij u daarover een e-mail.

Aanmelden sectiemateriaal

U kunt dieren bij GD 24 uur per dag, 7 dagen per week aanmelden voor pathologisch onderzoek. Dit kan via www.gddiergezondheid.nl/ ophaaldienst of via 088 20 25 500 (optie 8). Wij halen dieren die 's avonds voor 22.00 uur zijn aangemeld de eerstvolgende werkdag op. Belt u 's ochtends? Dan bekijkt de planner of de opdracht nog in de route past. Voor een optimaal onderzoek is het van belang een goede en volledige anamnese toe te voegen en dieren in te sturen die representatief zijn voor de problemen waar u een antwoord op wilt hebben.

Update reovirus-tenosynovitis: meerderheid van de gevallen door een nieuw genotype

Sinds begin 2023 is er een sterke toename van het aantal gevallen van tenosynovitis door reovirus. In eerste instantie werd geen opvallende spreiding van isolaten gezien. In het tweede kwartaal van 2023 werd echter een nieuw cluster binnen genogroep 4 gezien. Het cluster bestond uit inzendingen van vijf reguliere vleeskuikenbedrijven en zes vleeskuikenbedrijven met een trager groeiend vleeskuikenras. In het derde kwartaal kwamen 27 van de 57 gevallen uit dit cluster; in oktober 29 van de 48 gevallen. In totaal gaat het om 69 inzendingen, waarvan elf afkomstig van reguliere vleeskuikens, 57 van trager groeiende vleeskuikens en één van opfokleg. Vijf gevallen betroffen een terugkerende infectie bij een nieuw opgezet koppel, op bedrijven die eerder een infectie met hetzelfde genotype hadden doorgemaakt. Elf inzendingen betroffen inzendingen van meerdere stallen van hetzelfde bedrijf.

Nieuw cluster binnen genogroep 4

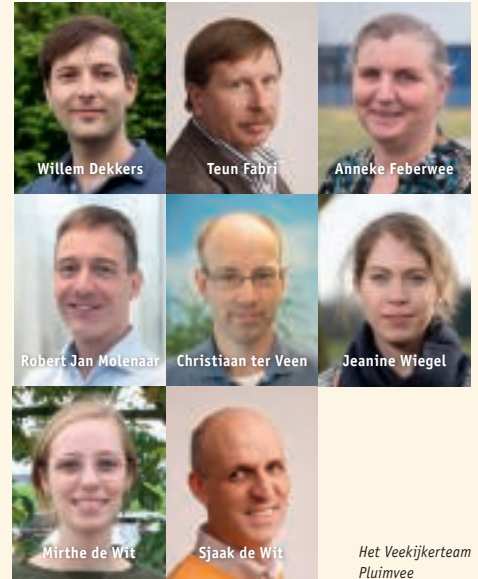
Het betreffende cluster lijkt daarmee veroorzaakt door een nieuwe stam, die zich snel binnen de sector verspreidt en daarbij veel schade veroorzaakt. Een dergelijk snelle en uitgebreide spreiding van één subgroep is niet eerder waargenomen. Hoe de verspreiding plaatsvindt, is onduidelijk. Horizontale overdracht speelt waarschijnlijk een rol, maar ook verticale overdracht kan niet worden uitgesloten.

Het is onduidelijk waarom dit virus zoveel gevallen veroorzaakt. Mogelijk verspreidt het zich makkelijker dan andere reovirussen, is het meer ziekteverwekkend of bieden bestaande vaccins minder bescherming tegen dit virus. Tegelijk is de aanpak hetzelfde als bij andere reovirus-infecties: goede biosecurity om te voorkomen dat het virus binnenkomt. Daarnaast reiniging en desinfectie gericht op naakte virussen, om vroegtijdige infectie bij het volgende koppel te voorkomen. Opvallend is dat bij vier van de vijf bedrijven met een terugkerende infectie, het reovirus een ronde heeft overgeslagen. Het kan zijn dat hier sprake is geweest van nieuwe insleep, maar een andere mogelijkheid is dat het virus in eerste instantie is weggedrukt, maar wel in de stal is blijven hangen, om vervolgens opnieuw de kop op te steken. Dit geeft aan dat goede reiniging en desinfectie altijd van belang is en dus niet alleen na klinische ziekte.

In het kader van monitoring lopen er enkele onderzoeken. Er wordt meer informatie verzameld over de uitbraak van het nieuwe genotype. Daarnaast loopt er binnen VMP (Veterinaire Monitoring Pluimvee) een project om de effectiviteit van reiniging en desinfectie te onderzoeken.

Bel de Veekijker

Op werkdagen kunt u rechtstreeks contact opnemen met de Veekijker: 088 20 25 555. Via het keuzemenu kiest u de diersoort waar u informatie over wilt hebben. Het team Pluimvee is bereikbaar tussen 08.30 en 17.00 uur (spoedgevallen 24/7).

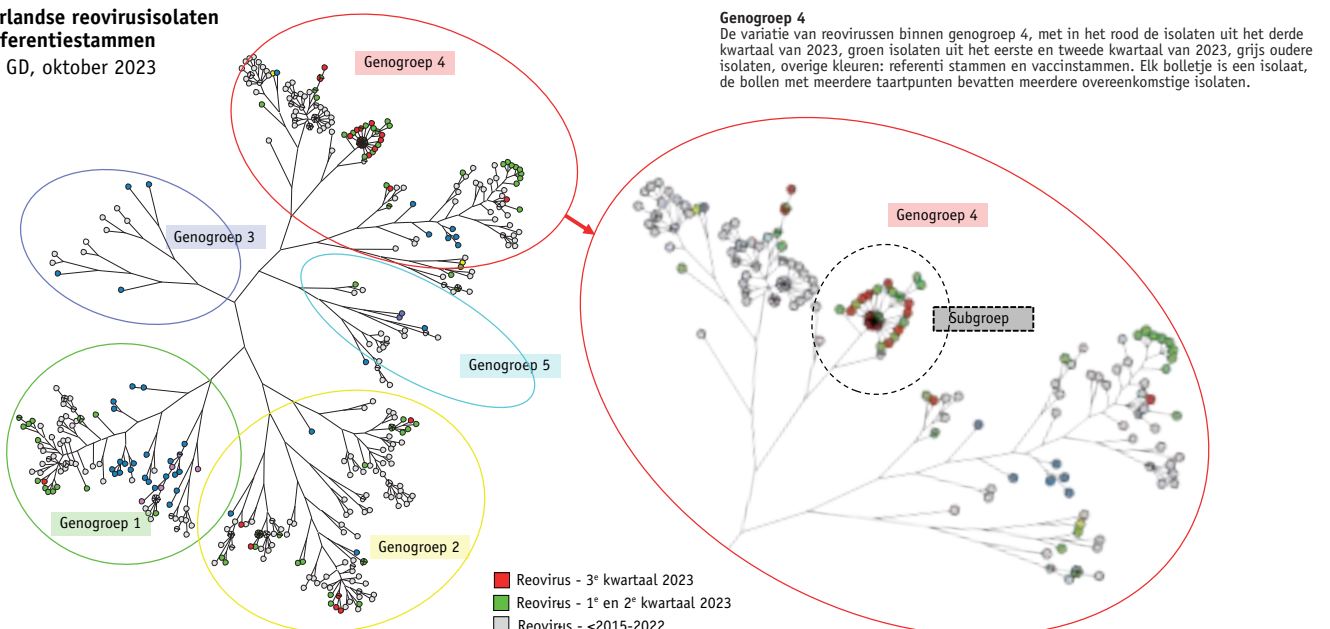
Het Veekijkerteam Pluimvee

Aandacht voor bedrijfs- en hygiëmanagement

In het algemeen, bij een toenemende druk van ziekteverwekkers in de pluimveesector is het van belang om aandacht te hebben voor optimalisatie van pluimveegezondheid, en bedrijfs- en hygiëmanagement binnen de keten.

Nederlandse reovirusisolaten en referentiestammen

Bron: GD, oktober 2023

Diergezondheidsbarometer pluimvee

Ziekte/aandoening gezondheidskenmerk	Korte omschrijving (aantallen op bedrijfsniveau)	1e kw. 2023	2e kw. 2023	3e kw. 2023	4e kw. 2023	Trend (OVER 2 JAAR)
Uitvoeringsverordening (EU) 2018 /1882 van Animal Health Regulation (AHR) (EU) 2016 /429 (Categorie A-ziekte)						
Aviaire influenza (AI) in Nederland (H5/H7) <small>(Bron: GD, WBVR, Rijksoverheid)</small>	Hoogpathogene AI (H5/H7)*: <i>* Bij commercieel gevogelte en bij houders van niet-commercieel gevogelte met >50 dieren.</i>	H5(N1): Commercieel: 3 bedrijven Niet-commercieel gevogelte: 1x	H5N1: Niet aangetoond	H5N1: Commercieel: 1 bedrijf		↓
	Serologische monitoring GD: (eerste detectie in koppel) <i>(Antistoffen tegen H5/H7)</i>	Niet aangetoond	Niet aangetoond	Niet aangetoond		-
NCD in Nederland <small>(Bron: GD, OIE)</small>	Commercieel pluimvee:	Niet aangetoond	Niet aangetoond	Niet aangetoond		-
Uitvoeringsverordening (EU) 2018 /1882 van Animal Health Regulation (AHR) (EU) 2016 /429 (Categorie B t/m E)						
Campylobacteriose	Geen data beschikbaar	-	-	-		N.v.t.
Aviaire influenza (AI) in Nederland (H5/H7) <small>(Bron: GD, WBVR, Rijksoverheid)</small>	Laagpathogene AI (H5/H7):	Niet aangetoond	Niet aangetoond	Niet aangetoond		-
Aviaire mycoplasmosse <small>(Bron: GD)</small>						
<i>M. gallisepticum</i> ^A	Serologische monitoring GD:					
	Reproductiesector:	0 bedrijven	0 bedrijven	0 bedrijven		↓
	Opfok-leghennen:	0 bedrijven	0 bedrijven	0 bedrijven		-
	Leghennen:					
	- niet gevaccineerd en besmet:	3 bedrijven	1 bedrijf	1 bedrijf		↓
	- gevaccineerd en besmet:	1 bedrijf	2 bedrijven	0 bedrijven		↓
	Kalkoenen:	0 bedrijven	0 bedrijven	0 bedrijven		↓
	Meldingen in EWS^c op basis van positieve serologie en/of vrijwillig PCR-onderzoek:					
	Reproductiesector:	-	-	-		↓
	Leghennen:	4 meldingen	3 meldingen	1 melding		↓
	Kalkoenen:	-	-	-		↓
	Niet-commercieel gevogelte:	2 meldingen	3 meldingen	3 meldingen		↑
<i>M. meleagridis</i> <small>(Bron:GD)</small>		N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.		N.v.t.
Salmonellose (niet-zoönotische salmonella) <small>(Bron: GD)</small>						
<i>Salmonella arizonae</i>		N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.		N.v.t.
<i>Salmonella Gallinarum</i> (SG)	Commercieel pluimvee:	-	-	-		↓
	Niet-commercieel gevogelte:	-	-	-		-
<i>Salmonella Pullorum</i> (SP)	Commercieel pluimvee:	-	-	-		-
	Niet-commercieel gevogelte:	-	1 casus	-		↑
Westnijlkoorts	Wordt niet gemonitord	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.		N.v.t.
Artikel 2.1 Aanwijzing dierziekten 'Regeling Diergezondheid' van Wet Dieren						
Aviaire chlamydirose <small>(Bron: GD)</small>		Niet aangetoond bij GD	Niet aangetoond bij GD	Niet aangetoond bij GD		-
Artikel 2.2. Aanwijzing zoönosen 'Regeling Diergezondheid' van Wet Dieren						
Salmonellose (zoönotische salmonella) (op koppelniveau) <small>(Bron: NVWA)</small>						
<i>S. Enteritidis</i>	Reproductie:	0 koppels	0 koppels	0 koppels		-
	Opfok-leghennen:	0 koppels	0 koppels	0 koppels		-
	Leghennen:	3 koppels	25 koppels	19 koppels		↑
<i>S. Typhimurium</i>	Reproductie:	0 koppels	0 koppels	0 koppels		-
	Opfok-leghennen:	0 koppels	0 koppels	0 koppels		-
	Leghennen:	1 koppel	0 koppels	0 koppels		-
Overige salmonella's (<i>S. Hadar</i> , <i>S. Infantis</i> , <i>S. Java</i> , <i>S. Virchow</i>)	Reproductie:	0 koppels	0 koppels	0 koppels		-

Ziekte/aandoening/ gezondheidskenmerk	Korte omschrijving (aantallen op bedrijfsniveau)	1e kw. 2023	2e kw. 2023	3e kw. 2023	4e kw. 2023	Trend (OVER 2 JAAR)	
Overige OIE-lijst-aangifteplichtige pluimveeziekten in Nederland							
Infectieuze laryngotracheïtis (ILT) (Bron: GD; EWS)	Meldingen in EWS^c:						
	Legvermeerdering:	-	-	-	-	-	
	Opfok-leghennen:	-	-	-	-	-	
	Leghennen:	1 melding	1 melding	2 meldingen		↑	
	Vleesvermeerdering:	-	-	1 melding		-	
	Vleeskuikens:	-	-	-		-	
	Niet-commercieel gevogelte:	2 meldingen	3 meldingen	5 meldingen		↑	
<i>M. synoviae</i> ^b (Bron: GD)	Serologische monitoring en/of dPCR	% bedrijven positief t.o.v. onderzochte bedrijven					
	GD:						
	Opfok-vleesfok:	0%	0%	0%		-	
	Vleesfok:	0%	0%	0%		-	
	Opfok-vleesvermeerdering:	33%	11%	11%		↑	
	Vleesvermeerdering:	40%	26%	17%		↓	
	Opfok-legfok:	0%	0%	0%		-	
	Legfok:	0%	0%	0%		-	
	Opfok-legvermeerdering:	0%	0%	0%		-	
	Legvermeerdering:	16%	17%	15%		↑	
	Opfok-leghennen:	12%	22%	18%		↑	
	Leghennen:	76%	72%	65%		-	
	Kalkoenen:	5%	0%	11%		↓	
Infectieuze bronchitis (IB) (Bron: GD)	Meest aangetoonde types bij GD:						
	Vleeskuikens:	QX(D388)	QX(D388)	QX(D388)			
	Leghennen:	4/91-793B	4/91-793B	4/91-793B			
Gumboro (IBD) (Bron: GD; EWS)	Meldingen in EWS^c:						
	Vleeskuikens:	11 meldingen	16 meldingen	6 meldingen		↑	
	Opfok-legvermeerdering:	-	-	-		-	
	Niet-commercieel gevogelte:	-	-	-		-	
Turkey Rhinotracheïtis (TRT) (Bron: GD)	Vastgesteld bij GD:						
	Reproductiesector-vlees:	-	-	-			
	Vleeskuikens:	1 bedrijf	3 bedrijven	-			
	Opfok-leghennen:	-	-	-			
	Leghennen:	-	-	-			
	Vleeskalkoenen:	1 bedrijf	-	1 bedrijf			
Overige pluimveeziekten							
Vlekziekte (<i>Erysipelothrix rhusiopathiae</i>) (Bron: GD)	Vastgesteld bij GD:						
	Leghennen:	1 bedrijf	1 bedrijf	-		↓	
Histomonosis (Bron: GD)	Vastgesteld bij GD:						
	Reproductie (vleessector):	2 bedrijven	-	3 bedrijven			
	Reproductie (legsector):	-	1 bedrijf	1 bedrijf			
	Opfok-leghennen:	-	-	-			
	Leghennen:	-	-	1 bedrijf			
	Vleeskalkoenen:	-	-	-			
	Niet-commercieel gevogelte:	-	1 inzender	-			
<i>Avibacterium paragallinarum</i> (Bron: GD; EWS)	Meldingen in EWS^c:						
	Leghennen:	4 meldingen	4 meldingen	2 meldingen		↓	
	Niet-commercieel gevogelte:	1 meldingen	4 meldingen	5 meldingen		↑	

>>

Vervolg tabel

Ziekte/aandoening/ gezondheidskenmerk	Korte omschrijving (aantallen op bedrijfsniveau)	1e kw. 2023	2e kw. 2023	3e kw. 2023	4e kw. 2023	Trend (OVER 2 JAAR)
<i>Pasteurella multocida</i> (Bron: GD)	Aangetoond bij sectie:					
	Opfok-vleesvermeerdering:	-	-	-	-	-
	Legvermeerdering:	-	-	-	-	-
	Leghennen:	3 bedrijven	4 bedrijven	4 bedrijven		-
	Eenden:	-	-	-	-	-
	Kalkoenen:	-	-	-	-	-

- ↑ Stijging of sterke stijging
- ↗ Geringe stijging
- Situatie onveranderd
- ↘ Geringe daling
- ↓ Daling of sterke daling

- A Gebaseerd op serologische monitoring
- B Gebaseerd op serologische monitoring en/of de differentiërende M.s.-PCR
- C Early Warning Systeem

Monitoring Diergezondheid

Sinds 2002 voert Royal GD de diergezondheidsmonitoring in Nederland uit in nauwe samenwerking met onder andere de diersectoren, het bedrijfsleven, het ministerie van LNV, dierenartsen en veehouders. De informatie die in de monitoring wordt gebruikt, wordt op verschillende manieren verzameld waarbij het initiatief gedeeltelijk bij dierenartsen en veehouders en gedeeltelijk bij Royal GD ligt. De informatie wordt integraal geïnterpreteerd om de doelstellingen van de monitoring, het snel signaleren van diergezondheidsproblemen enerzijds en het volgen van trends en ontwikkelingen anderzijds, te bereiken. Samen werken we aan diergezondheid in belang van dier, dierhouder en samenleving.